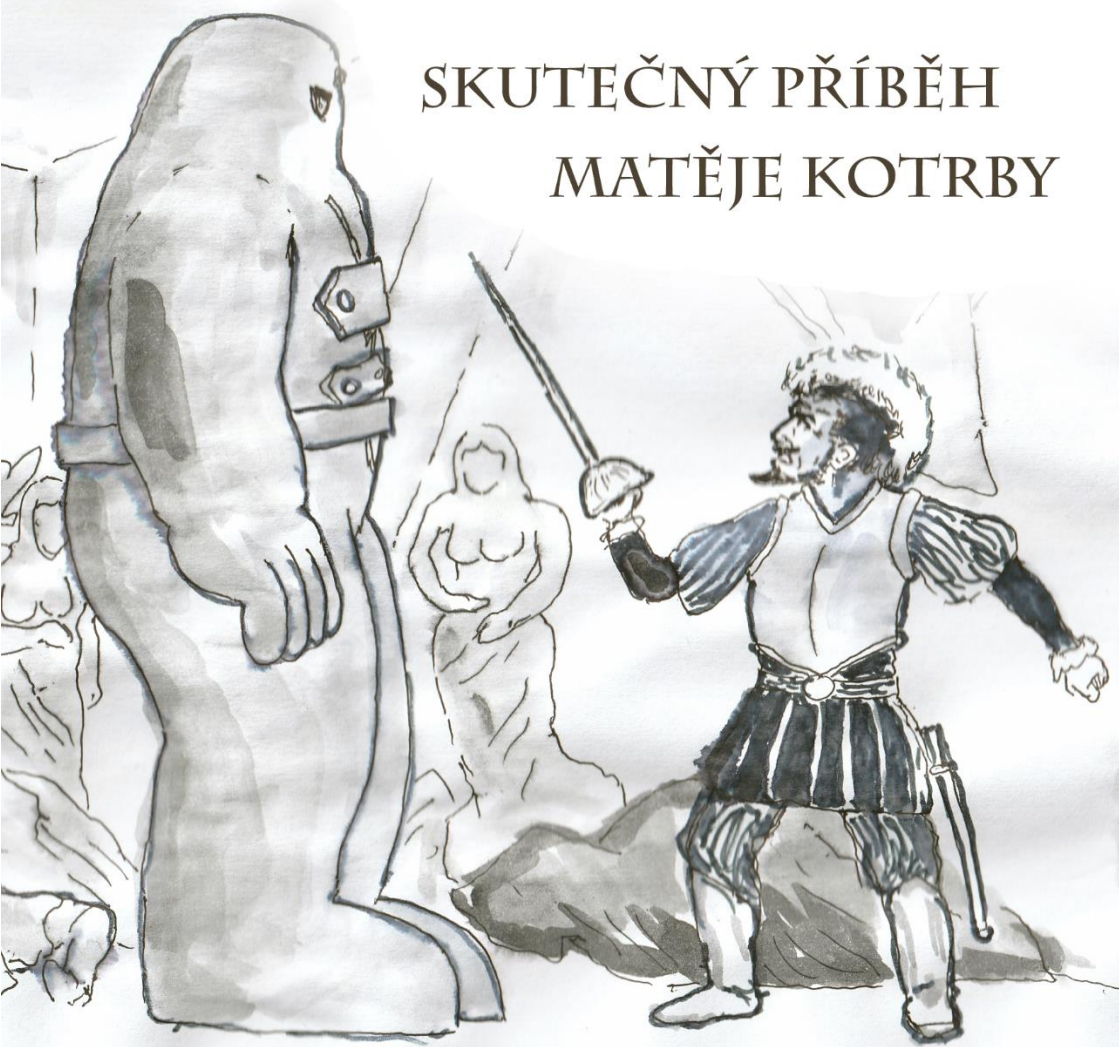

RADIM WEBER

RUDOLFŮV PEKAŘ

SKUTEČNÝ PŘÍBĚH
MATĚJE KOTRBY

RADIM WEBER

RUDOLFŮV PEKAŘ

ANEB

SKUTEČNÝ PŘÍBĚH MATĚJE KOTRBY

ÚVOD

Šestkrát týdně, brzy po ránu, objíždím na kole město Dobříš, abych roznesl denní tisk čtenářům novin a časopisů. S některými abonenty se znám osobně. V letních měsících rozvážím noviny i do chatové oblasti zvané Na Vlašce. V červenci a v srpnu odebírá Mladou frontu Dnes jakýsi pan Kotrba. Občas ho vídám, jak ráno zalévá zahrádku na své chatě. Pozdravíme se, pan Kotrba poděkuje za noviny a to je vše. Jinak se neznáme.

Jednou jsem si zašel do hospůdky zvané U rybáře. Seděl jsem u stolu a popíjel pivo. Do sálu po chvíli přišel pan Kotrba. Svou robustní postavou a hustými černými vlasy mi někoho připomínal.

Pan Kotrba pozdravil a zeptal se, zda si může přisednout. Přikývl jsem. Číšník donesl hostovi gulášovou polévku a v košíku několik rohlíků. Pan Kotrba se na ně podezřívavě podíval a řekl: „Moc čerstvě nevypadají.“

„Ale polévku tu mají dobrou,“ odpověděl jsem.

Pan Kotrba se zakousl do rohlíku a řekl: „Na soli nešetřili, mouka je zdrclá. Rohlíky jsou jako gumové.“

„Já mám rád slané rohlíky,“ odpověděl jsem.

„Obzvláště dobře vypečené, že?“ řekl s úsměvem pan Kotrba.

V té chvíli se mi rozsvítilo v hlavě. Jistě, pekař Matěj Kotrba a i můj přisedící byl podobný panu Werichovi.

„Vidíte, to mě nenapadlo, že se vlastně jmenujete stejně jako pekař z těch filmů Císařův pekař a Pekařův císař.“

„A ještě něco vám řeknu,“ pokračoval pan Kotrba. „Jmenuji se Matěj a byl jsem pekař. Teď však si již užívám penze. Od mládí jsem pracoval v pekárně U Odkolků ve Vysočanech. Když tam tu pekárnu zrušili, přešel jsem do Jinonic. Takovéhle rohlíky jsme však nepekli.“

Povídám: „Když už jsem zmínil ten film, řeknu vám, že jsem kdysi někde četl, jak v době Rudolfa II žil na Starém městě pekař, který měl na tehdejší dobu nevídané technicky vymoženosti. Například měl pece vytápěné párou.“

„Mohl by to být nějaký můj předek. Co vím od svého otce, který byl také pekař, toto řemeslo se dědí v našem rodě již od nepaměti,“ pokračoval pan Kotrba a pojídal polévku.

„To je zajímavé,“ odpověděl jsem.

Pan Kotrba dojedl polévku, snědl dva rohlíky, které nebyly obzvláště vypečené, a zavolal si číšníka, že si dá ještě pivo. Já jsem se však chystal k odchodu, a proto jsem se s mým spolustolovníkem rozloučil a zaplatil u pípy.

Cestou domu jsem přemýšlel o slovech pana Kotrby a cítil jsem, že kolem mne poletuje múza historie Kleió. Ještě mne nepolíbila, ale určitě se na to chystala. Slova dobříšského chataře mně ležela v hlavě. Napsat o dvou mužích stejného rodu, stejného jména, které dělí propast více než čtyř století, mne inspirovalo. To téma jsem nechal ještě pár dní uzrát. Avšak jednoho dne jsem již pocítil vlahý polibek múzy na čelo. Rozhodnuto. Zasedl jsem k notebooku a ve svých myšlenkách dal slovo dvěma generacím rodu Kotrbů.

VYPRÁVÍ MATĚJ KOTRBA, potomek slavného pekaře.

„Je to již víc jak dvacet let. Bylo mi ten den čtyřiačtyřicet let. Není to žádné kulaté výročí, proto jsem nepočítal s nějakou větší oslavou. Skončila mě směna v pekárně a já jsem se chystal na cestu domů z práce. Jenomže znáte to. Chlapi.

„Pojď, zajdeme do hospody. Na chvíli. Na pár piv, panáků....“ slyšel jsem od nich. Dlouho jsem se nenechal přemlouvat. Pro jistotu jsem si vypnul mobil, aby mě nikdo neotravoval.

Skončili jsme v Nové hospodě na Butovické poněkud později. Domů jsem se vracel taxíkem a dopotácel jsem se do dveří. Znáte ženský. Jak moje Věrka slyšela otevírání dveří, hned spustila. No co? Kdo mohl vědět, že na moje narozeniny přijede na návštěvu tchýně s tchánem a neteř. Lamentování nebralo konce. Proč nepříjdu včas, ona se musela za mě stydět, všechno připravila na oslavu, návštěva přinesla dárky. Však to znáte. Já jsem samozřejmě uraženě odešel dolu do sklepa, kde mám zařízenou trucovnu. Mám tam omšelý kavalec na odpočinek a přehrávám si tam občas šachové partie. Jsem totiž vášnivý šachista. Tentokrát jsem však neměl na šachy ani pomýšlení. Jen jsem usedl na kavalec, pocítil jsem únavu z piva a panáků a brzy jsem usnul.

Najednou něco zarachotilo a přede mnou se objevil jakýsi člověk v divném obleku. V bílé košili a v jakýchsi spodkách uvázaných v boku a pod koleny.

„Co tu děláte?“ ptám se.

„Totéž se ptám já vás,“ odvětila ta osoba.

„Já jsem Matěj Kotrba a odjakživa tady bydlím.“

„Já jsem Matěj Kotrba, majitel pekárny a je to můj dům,“ odpověděl návštěvník důraznějším hlasem.

Chvíli jsme na sebe udiveně zírali a pak jsem řekl: „Nebudeme na sebe přece takhle čučet. Když už jste tady, tak si sedněte.“

Ten člověk si tedy opatrně sedl na okraj kavalce a upřeně mě pozoroval.

„Hele, když už jsme se tady sešli a jmenujeme se stejně, tak si snad budeme tykat,“ řekl jsem po chvíli.

Podali jsme si ruce a já říkám: „Kde jsi vzal na sebe takovou maškaru?“

„Jakou maškaru? To je přece obyčejný oblek pražského měšťana šestnáctého století léta páně 1584,“ odpověděl můj jmenovec.

„No neříkej mi, že ses tady zjevil z minulosti?“

„Z jaké minulosti? Já žiji tady právě teď.“

„Tak moment,“ povídám. „Ty jsi Matěj, já jsem Matěj. Ty jsi Kotrba, já jsem Kotrba. Ty jsi pekař, já jsem pekař. Nezbyvá mi tedy věřit, že jsi dvojník císaře, toho pomateného Rudolfa, co sbíral obrazy a měl rád různé šarlatány a podobná individua.“

„Psst, ticho. Nesluší se mluvit o našem vznešeném císaři římském, králi českém, uherském, chorvatském, markraběti moravském, arcivévodovi rakouském a tak dále.“

Zeptal jsem se udiveně: „Jak to, že znáš všechny ty tituly?“

„To mě naučil můj starší syn, také Matěj. Ten u něho slouží na hradě. A vlastně jak to všechno víš? A jak jsi přišel na to, že jsem dvojník císaře Rudolfa II?“

„Já, na rozdíl od tebe žiji v jednadvacátém století a viděl jsem tě ve filmu.“

„A co je to ten film?“ divil se opět můj host.

„Pravda. Zapomněl jsem, že to nevíš. To jsou takové pohyblivé obrázky. Ale tomu asi neuvěříš,“ odpověděl jsem.

„Proč bych nevěřil? Když já si dám pár žejdlíků žitné, do toho pálenku a prolíji to dobře chlazeným krušovickým, tak také vidím pohyblivé obrázky.“

Pak jsme chvíli mlčeli a já jsem se snažil zapříst řeč: „Ty jsi tedy pekař?“

„Já jsem majitelem pekárny U pochoutky císařovy. Každý ti to potvrdí. Prodávám pečivo na trhu a dokonce je dodávám samotnému císaři Rudolfovi II. Je vidět, že jsi z těch pohyblivých obrázku celý popletený.“

„V tom filmu bylo, že jsi obyčejný pekař. Majitel té pekárny dodává císaři rohlíčky obzvláště vypečené. A aby byl jediným dodavatelem pečiva, dával nějakému astrologovi úplatky,“ stál jsem si na svém.

„To souhlasí. Až na to, že jsem majitelem pekárny já a žádné úplatky nějakému astrologovi jsem nedával. I když znal jsem jednoho astrologa, nějakého Eliáše a to byl pěkný podšívka.“

„To vím. A když tě astrolog naštvál a chtěl úplatek za to, že rohlíčky budeš dodávat císaři jen ty, rozdal jsi rohlíčky chudákům,“ řekl jsem.

„Kde jsi to slyšel? Já samozřejmě lituji chudé lidi, hlavně jejich děti. Tu a tam některému podstrčím kus žvance, hlavně placku. Ale nemůžu je živit. Mám také svou rodinu. Ženu a dva syny. Ať se o ně postarají boháči. Já prodávám na trzích, hlavně na Staroměstském rynku. Prodávám calty za jeden až dva groše a chleba stojí tři až pět grošů,“ pokračoval Matěj ve vyprávění.

„A co vlastně pečeš v tom středověku?“ obrátil jsem list.

„Co jiného? Hlavně chleba. Pro chudáky se peče z hrubé tmavé mouky, pro panstvo z bílé a pro ty nejchudší placky.“

Já dodal: „A také rohlíčky obzvláště vypečené.“

„Rohlíčky také. Ale hlavně chleba. Toho je hodně druhů. Třeba húsčový, žemlový, pecnový, mazancový, žaludový, jáhlový, pohankový, rýžový...“

„To jsi mohl mít v novinách reklamu: Nejvíc září na nebi – chléb Matěje Kotrby. Kupujte jen chleba, který má Kotrba.“

„Co je to za pitomost?“

„V našem století jsou ještě pitomější reklamy. To se opravdu pekly takové chleby?“ zeptal jsem se hosta.

„Jistě. Z různých druhů mouky. I otruby se tam přidávají. Rohlíčky si oblíbil císař Rudolf. A také calty. Víš, co to je?“

„Pokud vím, podle nich se jmenuje ulice Celetná na Starém Městě. My tomu říkáme housky,“ pochlubil jsem se svými vědomostmi.

„Dodávám je i samotnému císaři,“ řekl s neskrývanou pýchou můj host a pak se zeptal: „Jak si vede ta tvoje pekárna?“

„Já žádnou pekárnu nemám. Jsem vyučený pekař a pracoval jsem v pekárně ve Vysočanech u Odkolka.“

Můj návštěvník mě přerušil: „Ten Odkolek, to je majitel pekárny?“

„Býval. Po něm se pekárna tak jmenuje. Dříve se na každém bochníku razil název pekárny. Od toho vznikla taková dětská hra. Do vzduchu se vyhodily papírky, na kterých bylo napsáno žalobce, soudce, zloděj, kat. Ten kdo chytil papírek s nápisem žalobce, měl právo někoho obžalovat. Pokud obžaloval zloděje, soudce mu udělil

trest. Pokud však obžaloval někoho jiného, tak byl žalobce odsouzen za křivé nařčení.“

„To není špatné, ale oni ti žalobci dnes také kolikrát někoho křivě obviní a tomu dotyčnému se nic nestane.“ podotkl Matěj.

„Ale abych dokončil myšlenku. Kat pak vykonal rozsudek. Ten trest spočíval v tom, že odsouzenému kroužil pěstí po zádech a při tom říkal: ‚František Odkolek, Vysočany, štendl.‘ Pak mu uštědřil herdu do zad.“

„Už jsem si myslel, že mu kat usekl hlavu,“ zhrozil se Matěj.

„Ta pekárna, ve které jsem pracoval, nebyla moje,“ pokračoval jsem v řeči, „byla státní, ale potom se tam přestalo pracovat a zavřeli ji. Přešel jsem pak do výroby v Jinonicích. Tam se peče všechno možné, chleba, housky, rohlíky, koláče a sladké pečivo. Nedokážu to ani vyjmenovat, kolik toho je. Jen výrobky z mraženého těsta neděláme. Jako třeba croissanty a podobně.“

„A co jsou to ty croissanty?“ přerušil mě Matěj.

„To jsou takové sladké rohlíky. Dokonce desátého ledna se slaví i Mezinárodní den croissantů.“

„Desátý leden, to je co?“

„To je na začátku roku. Vy tomu možná říkáte Januarius nebo německy Jänner.“

„To už vím, ale my v tom máme zmatek. Podle nového kalendáře nám podle nařízení císaře letos vypustili v januarius, nebo v lednu jak říkáš ty, deset dní. Tak ho nemůžu ani slavit. A Mezinárodní den chleba neexistuje?“ napadlo Matěje.

„Možná také. Mezinárodních dnů je tolik, že se v tom už nikdo nevyzná. Lidem ty croissanty chutnají. Kam se to však hrabe na dobře propečený chléb s voňavou kůrkou a chřupavé rohlíčky a houstičky.“

„Máš recht,“ zakončil debatu o pečivu můj návštěvník. „Za mražené těsto by nechtěl úplatek ani ten vypečený astrolog Eliáš.“

I já jsem se pochlubil svými znalostmi: „Ne všichni astrologové byli podvodníci. Na horoskopy věřil i Kepler, a že to byl nějaký vědátor.“

„Žádného Keplera neznám,“ ozval se Matěj.

„Jak ho můžeš znát? V té tvé době mu bylo asi deset let.“

„Avšak s císařem, to je jiná,“ pokračoval můj host. „Představ si, že mě jednou navštívil a vypili jsme spolu pár korbělů krušovického piva.“

„Samozřejmě jste se setkali. Vždyť jsi ho dokonce nějakou chvíli zastupoval,“ tvrdil jsem.

Matěj na mě chvíli nevěřícně zíral a pak povídá: „Dosud jsem tě považoval za normálního. To, že žiješ v jednadvacátém století, bych ti snad i uvěřil. Ale takovouhle blbost snad nemyslíš vážně?“

„Z toho filmu si pamatuji, že jeho milost císaře hodně trápil zub. Byl tak rozčilený, že rozbíjel vázy, sochy, obrazy. Nechtěl zubaře, ale nikdo mu nechtěl pomoci. Například celý měsíc odmítal přijmout vyslance svého bratra Matyáše. Také všechno podepsal, co mu strčili pod ruku. To využili ti lotři Kelly, Lang, Rusworm a hvězdopavec. Něco mu předložili a on všechno podepsal. Ale když chtěli měšťané otevřít královské sýpky, to odmítl. Ovšem, když jsi ho zastoupil, na tebe si nepřišli.“